

Η ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑΕΤΗΡΙΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ.

Ἐορτήν ἐπίσημον καὶ μεγάλην ἑορτάζουσι τὰ ἑλληνικὰ γράμματα κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας καὶ πανταχόθεν οἱ τὰ νάματα τῆς ἐπιστήμης ποτισθέντες ἕλληνες λόγιοι συρρέουσιν εἰς Ἀθήνας, ὅπως συμμετάσχουσιν αὐτῆς καὶ τὴν καταστήσωσιν, ὅσον τὸ δυνατόν, μᾶλλον ἀξίαν τοῦ ἀνωτάτου ἑλληνικοῦ τῶν γραμμάτων ἰδρύματος. Τὸ ἔθνηκον ἡμῶν πανεπιστήμιον ἡμῶσεως αἰῶνος καρποφόρον βίον διανύσαν καλεῖται παρ' ἑαυτῶ πάντας τοὺς τροφίμους του, ὅπως τελοῦν φόρον εὐγνωμοσύνης πρὸς τοὺς ἀειμνήστους καὶ ἐπιζῶντας εἰς ἐτι δημιουργοὺς καὶ εὐεργέτας αὐτοῦ, ἀναθεωρήσῃ μικρὸν τὰ ἀκρι τοῦδε πεπραγμένα καὶ μετὰ νέου σθένους ἐξακολουθήσῃ τὴν ἐκπολιτιστικὴν αὐτοῦ καὶ ἐπιστημονικὴν πορείαν ἐν τοῖς προπολαίοις τῆς Ἀνατολῆς. Δὲν εἶνε δυνατόν, οὔτε εἴμεθα ἡμεῖς ἀρμόδιοι ἐν τῇ στενῇ τούτῳ χώρῳ νὰ πλέξωμεν ἀφ' ἑνὸς τὸ προσήκον ἐγκώμιον εἰς τοὺς ἰδρυτὰς καὶ εὐεργέτας αὐτοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ νὰ ἐκθέσωμεν, ἕστω καὶ ἐν συντομίᾳ, πάσας τὰς φάσεις τῶν ἐνεργειῶν του κατὰ τὸ πεντηκονταετὲς τοῦτο διάστημα τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ. Θ' ἀρκεσθῶμεν λοιπὸν εἰς τὸ νὰ χαραξώμεν ἀόλιγας μόνον σημειώσεις περὶ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἰδρύθη, τῶν πρώτων αὐτοῦ καθηγητῶν, τῶν πρώτων διδασκῶν, τοῦ αὐξήσαντος ἀριθμοῦ τῶν φοιτητῶν καὶ τῆς περιουσίας, δι' ἧς χάρις εἰς τὴν φιλομουσίαν καὶ φιλογένειαν τῶν ἀπανταχοῦ ὁμογενῶν ἐξασφαλίζεται εἰς αὐτὸ μέλλον πλήρες ἐπιπέδον.

Ἐν τῇ συνοικίᾳ τῆς Πλάκας ἔκειτο τὸ οἶκημα, ἐν ᾧ ἐγένετο ἐπισημῶς ἡ ἐγκαθίδρυσις τοῦ Πανεπιστημίου, τῇ 3. Μαΐου 1837. Ἐκ τῶν κατ' ἐκείνην τῆν ἔθνηκην ἡμέραν ἐκφωνηθέντων λόγων μεταφερόμεν ἐν ταῦτα τὰς ἐξῆς περικοπὰς τοῦ λόγου τοῦ Νεοφύτου Βάμβα. „Ἀπὸ τοῦτο λοιπὸν τὸ πανεπιστήμιον θέλου ἐξέρχασθαι εἰς τὸ ἐξῆς ἐκκλησιαστικοὶ πρώτης τάξεως ἔχοντες τὴν προσήκουσαν παιδείαν, πρὸς διακονίαν τοῦ θεοῦ λόγου καὶ πρὸς ὀδηγίαν τοῦ χριστιανικοῦ ἡμῶν λαοῦ, ὁποῖαν παιδείαν εἶχον οἱ λαμπρύναντες ποτε τὴν ἀμύμητον Ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου ἡμῶν σοφοὶ ἐκείνοι ἄνδρες ἀρχιερεῖς, ἱερεῖς, θεολογοὶ καὶ κήρυκες τοῦ Εὐαγγελίου τῆς δὲ ἀμάθεια ἡμῶν αὐτὴν τσοσούτου ἤδη αἰῶνας, μὲ ἀπώλειαν καὶ ψυχῶν. Ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον τοῦτο θέλουσιν ἐξέρχασθαι νομικοὶ, πολιτικοὶ, ῥήτορες, δικασταί, φωτισμένοι εἰς τὰ ὑψηλά των χρέη, ὁποῖους ἀπαιτεῖ ἡ ἀσφάλεια τῆς ἀτομικῆς ἐκάστου ἐλευθερίας, τῆς κοινῆς ἡσυχίας, τῆς τιμῆς, καὶ καταστάσεως τῶν εὐνομιουμένων πολιτῶν. Ἐνταῦθα καὶ ἡ φιλόσοφος ἰατρικὴ, ἀνακαλοῦσα τοὺς ἀρχαίους ἐκείνους πατέρας τῆς, Ἱπποκράτην, Ἀρεταῖον, Γαληνόν, ὁμοῦ μὲ τὰς ὑψηλὰς θεωρίας καὶ πείρας τῶν μεταγενεστέρων αἰώνων, θέλει διδάσκει τοὺς νέους Ἕλληνας εἰς τὴν μητρικὴν αὐτῶν γλῶσσαν, τὰ διάφορα εἶδη τῶν ἐκτεταμένων τῆς γνώσεως, ὥστε νὰ μὴ ἀναγκάζονται πλέον νὰ καταναλίσκωσιν εἰς ξένην γῆν, μὲ ταλαιπωρίαν καὶ πολυειδεῖς κινδύνους, τσοσᾶτα ἔτη καὶ ἀναγνώσματα. Τέλος πάντων ἡ φιλοσοφικὴ σχολή, τῆς ὁποίας ἡξιώθη καὶ ἐγὼ νὰ εἶμαι μέλος, θέλει μορφώνει τὴν νεολαίαν μας εἰς τὴν φιλολογίαν, ἑλληνικὴν καὶ λατι-

νικὴν, εἰς τὴν ἀρχαιολογίαν, ἱστορίαν, μαθηματικά, φυσικά, χημείαν, ρητορικὴν καὶ εἰς τὴν ἰδίως λεγομένην φιλοσοφίαν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος καὶ τὴν ἠθικὴν. Ἀνοίγεται πηγὴ ἀφθονος εἰς τὴν δημοσίαν ἑλληνικὴν νεολαίαν καὶ εἰς πάντα ὁμογενῆ ἢ ἀλλογενῆ ἑραστὴν τῆς ἑλληνικῆς παιδείας.“

Ἐν τῷ πενιχρῷ τῆς Πλάκας οἰκοδομήματι ἐδίδασκον πανεπιστημιακὰ μαθήματα μέχρι τοῦ 1841 περὶ τοὺς τριάκοντα καθηγηταί. Κατὰ Νοέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀνεγέρθησαν αἱ πύλαι τοῦ νέου καὶ λαμπροῦ κτιρίου, ὅπερ εἶχεν οἰκοδομηθῆ δι' ἐρόνων καὶ εἰσφορῶν, ἃς εἶχεν ἐπιμεληθῆ νὰ συνάξῃ ἐπιτροπὴ συνισταμένη ἐκ τῶν αἰδιδίμων ἀνδρῶν Γ. Κουντουριώτου, Θ. Κολοκοτρώνη, Γ. Ράλλη, Κ. Σχινῶ, Γ. Γενναδίου καὶ Θ. Ράλλη.

Ὀλίγα ἔτη μετὰ ταῦτα, τῇ 9. Ἰουλίου 1843, ἀνεκρυθγῆ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως Ὀθωνος ὁ πρῶτος διδάκτωρ, ὁ ἐξ Ἰωαννίνων Ἀναστάσιος Γούδας ἐξετασθεὶς εἰς τὴν ἱατρικὴν καὶ ἀργότερον γράφας τοὺς „Παράλληλους βίους“ τῶν ἀνδρῶν τοῦ ἀγῶνος. Πρῶτος προλῦτης ἐν τῇ θεολογικῇ σχολῇ ἀνηγορεύθη ὁ ἐκ Ῥωσσίας Πέτρος Νιτσίνσκις. Ἐν τῇ νομικῇ σχολῇ πρῶτος διδάκτωρ ὁ πρὸ μικροῦ ἀποθανὼν Βασίλειος Νικολόπουλος, καὶ ἐν τῇ φιλοσοφικῇ σχολῇ πρῶτος διδάκτωρ τῆς φιλολογίας ἐγένετο ὁ Εὐδύμιος Θεοδορόπουλος, τῶν δὲ μαθηματικῶν ὁ νῦν καθηγητῆς Βασίλειος Λάκων καὶ ἐν τῷ φυσικῷ τμήματι ὁ ἐκ Πατρῶν Κων/τίνος Μητσόπουλος, καθηγητῆς νῦν καὶ οὗτος τοῦ Πανεπιστημίου, ἐξετασθεὶς τῷ 1868 πρυτανεύοντος τοῦ Θεοδώρου Ὀρφανίδου.

Ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Πανεπιστημίου μέχρι τοῦ 1886 εἰς τὰ μητρῶτα τοῦ ἑλληνικοῦ Πανεπιστημίου ἐνεγράφησαν 13,166 φοιτηταί. Ἐκ τούτων 4887 ἦσαν Πελοποννήσιοι, 2271 Στερεοελλαδίται, 940 Ἐπτανήσιοι, 868 ἐκ τῶν Κυκλάδων, 650 Ἠπειρώται, 640 ἐκ τῶν νήσων τῆς Μ. Ἀσίας, 520 Μακεδόνας, 510 Μικρασιανοὶ καὶ Αἰγύπτιοι, 475 Θεσσαλοὶ, 441 Εὐβοεῖς, 434 Κρήτες, 296 Θράκες καὶ Βαρναῖοι, 279 νησιῶται Πελοποννήσου, 272 Κωνσταντινουπολιταί, 65 ἐκ Μολδοβλαχίας, 53 Κύπριοι, 22 ἐκ Γερμανίας καὶ Αὐστρίας, 13 ἐκ Ῥωσσίας, 11 ἐξ Ἰταλίας, 5 ἐκ Βουλγαρίας, 4 ἐκ Γαλλίας, 4 ἐξ Ἀγγλίας, 3 Σκανδιναβοί, 2 Ἀμερικανοὶ καὶ 2 Σέρβοι. Κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος οἱ φοιτηταί ἦσαν μάλιστα 60 τῶν ἀριθμῶν, τῷ 1841 τὰς αἰθούσας τοῦ νεοδημιού κτιρίου ἐπεσκέπτοντο περὶ τοὺς 160 καὶ ἔκτοτε ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἀκαταπαύτως ἠύξανεν, οὔτως ὥστε κατὰ τὸ τελευταῖον ἀκαδημαϊκὸν ἔτος ἅπαντες οἱ ἐγγραφέντες μετὰ τῶν παλαιῶν ἀνήλθον εἰς 2,945.

Ὡς καὶ ἀνωτέρω εἵπομεν, δὲν εἶνε δυνατόν ἐνταῦθα νὰ μνημονεύσωμεν τῶν πολυαριθμῶν εὐεργετῶν τοῦ ἀνωτάτου ἡμῶν ἔθνηκου ἰδρύματος, ἀρχόμενοι ἀπὸ τοῦ ἀειμνήστου βασιλέως Ὀθωνος, οὐδὲ νὰ ἀναφέρωμεν τὰς πολυειδεῖς καὶ ἀτελετήτους δωρεάς, ἃς φιλόκαλοι ὁμογενεῖς τε καὶ ξένοι προσέφερον εἰς καλωπιμένον αὐτοῦ καὶ ὑλικὴν ἀνάπτυξιν. Τὸ βέβαιον γεγονὸς εἶνε, ὅτι σήμερον τὸ ἡμέτερον Πανεπιστήμιον κέκτηται περιουσίαν 5,267,396 δραχμῶν, ἐξ ὧν τὰ 2½ εκατομμύρια εἰς χρήματα, τὰ δὲ λοιπὰ εἰς κτήματα προσοδοφόρα καὶ μὴ.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ.

— Οἱ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΦΙΛΙΠΠΙΚΟΙ μετὰ μεταφράσεως, σημειώσεων, κειμένων καὶ τῆς τούτου βυθμώσεως κατὰ σύνταξιν συμπληρωμένην διὰ τῶν ἀπὸ κοινοῦ λαμβανόμενων ἢ ἐξῶθεν νοουμένων ὑπὸ ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ Β. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ, διδασκάλου ἐν τῇ ἑλληνικῇ Σχολῇ τῆς Τεργέστης. — Τεύχος Α'. περιέχον τὸν περὶ τῆς εὐρώπης λόγον. Ἐν Τεργέστη 1887. σελ. α'—ω'. καὶ 1—87. Ἄντι δραχ. ν. 4. — Μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας ἐπέλαβετο τοῦ χρησίου έργου τοῦ ὁ φιλόσοφος κύρ. Θεοδ. Οἰκονομίδης καὶ ἐκ τοῦ προκειμένου τεύχους πειδόμεθα, ὅτι πρὸς καταρτισμὸν αὐτοῦ κατέβαλεν οὐκ ὀλίγους κόπους καὶ ἐμελέτησεν ἐπισταμένως τοὺς σημαντικωτέρους τῶν παρ' ἡμῶν περὶ Δημοσθένους γραφάντων. Διὰ τοὺς ἀσχολουμένους εἰς τὴν σπουδὴν τῶν δημοσθενείων ἔργων καὶ πρὸ πάντων διὰ τοὺς εἰς τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα καὶ τὰ γυμνάσια φοιτῶντας ἑλληνοπαιδας παρέχει ὁ ποιήσας πάσης συστάσεως ἀξίον βοήθημα, ὡς τοιοῦτον δὲ τὸ συνιστῶμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστια.

— Τρεῖς κωμωδίαὶ μονόπρακτοι ὑπὸ Α. Σ. Λιβαθηνοπούλου α'. Δίκαι θεῶν, β'. Εἰς τὸν παράδεισον, γ'. Ἡ αἰδημοσύνη. Ἐν Ἀθήναις 1887. σελ. 1—51. Τιμᾶτ. ἀντι φράγκου.

— Ein flüchtiger Zug nach dem Orient. Reise der allerdurchlauchtigsten Frau Gräfin von Hohenembs von August v. Alm-

stein, k. k. Linien Schiffscapitän. Mit 43 Illustrationen und 1 Karte. Wien 1887. Verlag von Alfred Hölder. Τὸ φθινόπωρον τοῦ ἔτους 1885 ἡ αυτοκράτειρα τῆς Αὐστρίας Ἐλισάβετ εἶχεν ἐπιχειρήσει περιοδεῖαν εἰς τὰ παράλια τῆς Μικρῆς Ἀσίας καὶ τὰ ἄλλα κυριώτερα μέρη τῆς Ἀνατολῆς, δὲν ἐλησμένησαν δ' οἱ ἀναγνώσταί μας, ὅτι ἡ αυτοκράτειρα ἔκαμε τὸ ταξεῖδιον τοῦτο ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον τῆς κομησσης Χόνεμερς. Τὸ ἀνωτέρω λοιπὸν βιβλίον, καλλιτεχνικώτατα καταρτισμένον καὶ ἀπεριεργασμένον εἰς αὐτὴν τὴν αυτοκράτειραν, ἐξέδωκεν ὁ πλοίαρχος τοῦ „Μιραμάρ“, ἐφ' οὗ ἐπέβαινε ἡ εὐγενὴς κυρία. Εἶνε γεγραμμένον μετὰ χάριτος καὶ γλαφυρότητος καὶ περιέχει περιγραφὰς τῶν τόπων οὓς ἐπεσκέφη ἡ Ἐλισάβετ, καὶ τὰς ἐντυπώσεις, ἃς ἀπεκόμισεν ἐξ αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν κατοίκων τῆς Ἀνατολῆς. Τὸ βιβλίον συγκείμενον ἐκ διακοσίων περίπου σελίδων μεγάλου σχήματος τιμᾶται ἀντι 5 μάρκ.

— Ὁ προμηθευτῆς τῆς „Κλειούς“ C. A. Koch's Verlag ἐξέδωκεν ἀρτίως βιβλίον ὑπὸ τὸν τίτλον Europa-Führer (Ὀδηγὸν τῆς Εὐρώπης) χρησιμώτατον εἰς πάντας τοὺς ἐν Εὐρώπῃ ταξιδεύοντας, διότι ἐν συντομίᾳ παρέχει τὰς κυριώτερας ὁδηγίας εἰς τοὺς ἐρχομένους εἰς μίαν πόλιν οἰκονομικῶς, τέως ἄγνωστον εἰς αὐτούς. Τὸ βιβλίον εἶνε γεγραμμένον καὶ τιμᾶται ἀντι 1,20.